

ЛАБОРАТОРІЯ ПУСТУНЧИКА

Тобі знадобиться: посудина з водою, плоди вільхи і каштани.

ЩО ТРЕБА РОБИТИ?

1. Поклади у воду каштани. Вони впадуть на дно посудини.
2. Насип у воду плоди вільхи. Вони плаватимуть на поверхні.
3. Розглянь плід вільхи та замалюй його.

Висновок. Каштани досить важкі, тому вони тонуть у воді. Плоди ж вільхи – легенькі. Вони мають чисельні комори, заповнені повітрям. Саме завдяки їм горішки можуть тривалий час плавати на поверхні води.

Знайди 10 назв рослин, насіння і плоди яких розповсюджує вода

А	Щ	Г	Ш	О	Ч	И	Т	Ч	Е
С	А	В	Е	Л	Т	М	О	А	Д
Т	Г	Л	Е	Ь	А	Л	К	С	Т
Р	О	С	Ч	Л	Л	І	Л	Р	У
І	Б	О	И	К	А	Т	І	Я	Х
Л	О	К	А	И	Б	А	Н	С	А
О	П	П	А	Л	В	І	Л	Ь	К
Л	И	С	Т	Ь	М	А	Н	Х	А

ВІДПОВІДЬ: стрілолист, щавель, частуха, вільха, осока, глечики, лілія, очиток, талабан, пальма.

Яке слово тричі пропущене у вірші Михайла Стельмаха?

На болоті журавель
Цілий день збирав.....
Назбирав собі на борщ,
Та якраз вперіщив дощ,
І знесла водиця, –
Без борщу лишилась птиця.
З того часу журавель
Сировим¹ жує.....

ВІДПОВІДЬ: щавель.

¹Сировий – те ж саме, що й сирий, вогкий, вологий.

ВІДГАДАЙ ЗАГАДКИ

Одяглась у біле плаття,
Примостилась на лататті.
Задивилася у воду
На свою чудову вроду.

(Водяна лілія)

?

Стоять красуні на воді,
Вінки в них білі й золоті.

(Білі і жовте латаття)

Передплатний індекс 89454

Головний редактор:

Дарія Біда, тел.:(032) 236-71-24,
e-mail: dabida@mis.lviv.ua

Заступник головного редактора:

Наталія Олійник.

Дизайн і верстка: Каріне Мкртчян-Адамян

Підписано до друку 22.01.18,

формат 60x84/8.

Друк офсетний. Наклад 12 000 прим.

Адреса редакції: 79038, м. Львів,

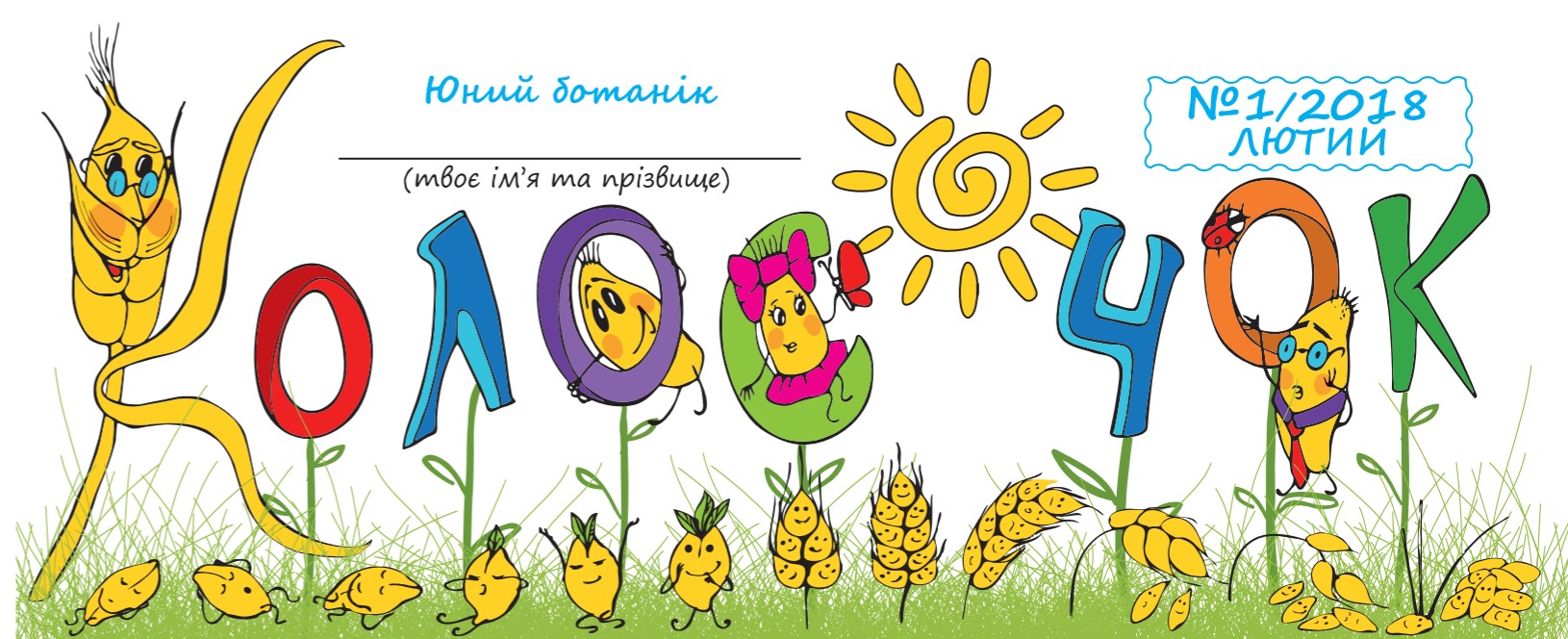
а/с 9838. Надруковано в друкарні

ТОВ "Видавничий дім „УКРПОЛ“.

Юний ботанік

(твое ім'я та прізвище)

№1/2018
ЛЮТИЙ

НАУКОВО-ПОПУЛЯРНА ТЕМАТИЧНА ПРИРОДНИЧА ГАЗЕТА ДЛЯ РОЗУМНИКІВ І РОЗУМНИЦЬ

ВОДА – ПЕРЕВІЗНИК РОСЛИН

Для плодів і насіння водних та прибережних видів рослин головним „перевізником“ є вода. Річки, струмки, дощові потоки розповсюджують плоди вільхи, осоки, латаття, а морські течії – деяких видів пальм. Наприклад, плоди кокосової пальми можуть „подорожувати“ з одного острова на інший.

Насіння та плоди, які „мандрують“ водою, називають гідрохорами. Вони мають надійний захист від намокання. На їхніх оболонках є здуття та вирости, заповнені повітрям, тому вони можуть довго плавати на поверхні води.

Плавучість плодів та насіння гідрохорів різна. Наприклад, плоди частухи утримуються на поверхні води до десяти діб, стрілолиста – до декількох тижнів чи місяців, а плоди пальми – навіть декілька років.

Марія Награга

СЛОВНИЧОК РОЗУМНИКА

Гідрохори – рослини, плоди та насіння яких поширюються за допомогою води.

Частуха – багаторічна трав'яниста рослина з дрібними білими або рожевими квітами. Росте на мілководді.

ПЛІД-РЕКОРДСМЕН

Абсолютним рекордсменом серед рослин-плавців є плід сейшельської пальми. Ще в давнину люди знаходили на узбережжі або виловлювали у водах Індійського океану величезні, незвичайні за формою горіхи діаметром до півметра і масою 10–15 кілограмів.

Ніхто не знав, звідки їх приносить течія. За легендами, ці горіхи ростуть у підводних садах біля острова Ява, але раптово зникають, якщо людина намагається їх зірвати. Горіхи зберігали як талісмани. Вважали, що вони зцілюють від усіх хвороб і захищають від ворогів. Ціна такого горіха часом порівнювала вартості навантаженого добром корабля!

Таємницю горіхів розкрили португальці, коли у 1742 році відкрили Сейшельські острови на північному сході від Мадагаскару. На двох гранітних островах, оточених кораловими рифами, росли пальми з цими горіхами. Їх назвали сейшельськими.

Плід сейшельської пальми (морський кокос) – найбільший на планеті. Він дозріває 7–10 років. Так рослина пристосувалася до суворих умов гранітних островів.

КИДАЙ ЯКІР!

Плоди водяного горіха найкраще дозрівають на мілководді, яке добре прогрівається. Вони мають тверду оболонку, на якій є чотири (іноді 2–3) досить гострі „ріжки”. Природа створила їх за принципом якоря – ці горіхи досить важкі. Восени вони опадають, швидко йдуть на дно і прикріплюються до нього своїми „ріжками-якірцями”. Лежачи в мулі, зрілі плоди не втрачають схожості (здатності до проростання) до 50 років!

Весною насіння водяного горіха проростає, але не так, як це властиво всім рослинам. Спочатку у горіха виростає довга, як канат, сім'ядоля. Потім розвивається стебло, а тоді вже корінь. Спочатку він росте вгору, а потім згинається дугою і кріпиться за торішній плід-якір. Коли рівень води підвищується, горіх відривається від ґрунту і плаває на поверхні водойми. Потрапивши на мілководдя, він знову „кидає якір” і вкорінюється.

Водяний горіх

НЕСИ МЕНЕ, ТЕЧІЄ, НЕСИ!

ЛАТАТТЯ БІЛЕ (ВОДЯНА ЛІЛІЯ)

Водяна лілія має округлі плоди з чорним насінням. Кожна насінина „сховалася” у мішечок, наповнений повітрям. Подує вітерець, і насіння пливе до іншого берега.

ГЛЕЧИКИ ЖОВТІ

Плоди цього латаття схожі на глечики. Насінини у плоді занурені в слиз, насичений повітрям. Завдяки таким м'яким повітряним „мішечкам” вони довго плавають по воді. Слиз з насінням поїдають риби й водоплавні птахи, сприяючи розповсюдженню рослини.

ЩАВЕЛЬ

Плід щавлю мчить хвилями, наче яхта. За парус йому правлять крилоподібні вирости, а на поверхні води підтримують „поплавці” – невеликі пористі кульки.

ЧАСТУХА ПОДОРОЖНИКОВА

Плоди частухи мають ямки, у яких затримується повітря. Завдяки цьому вони не змочуються водою. А плавальний пояс допомагає їм утримуватися на поверхні води 2–10 днів.

ОСОКА

Осока часто утворює суцільні зарості на болотах і вогких луках. Плід осоки – це горішок, „захований” у мішечку з повітрям, тому вода переносить його на значні відстані.

ВІЛЬХА ЧОРНА

Плід вільхи має ледве помітні, задерев'янілі крильця. Горішки опадають переважно восени, однак деякі – взимку і навіть навесні. Тому поширюються переважно талими водами.

ОЧИТОК ЇДКИЙ

Плід очитку складається з п'яти листянок, які зрослися своїми основами. Під час дощу вони відкриваються і в кожній з них з'являється поздовжня щілина. Така „вазочка” швидко наповнюється водою, насіння спливає і вимивається з неї.

ТАЛАБАН ПРОНИЗАНОЛИСТИЙ

Його плід – округлий стручечок з виімкою на верхівці – також розкривається під час дощу. Але насіння не вимивається з нього, а вибивається дощовими краплями на відстань до 80 см.

